

مطالعه خصوصیات رویشی و زایشی و گروه‌بندی مقدماتی تعدادی از ژنوتیپ های جمع آوری شده و پنج رقم مهم تجاری زیتون ایستگاه تحقیقات زیتون طارم زنجان

مجید گل محمدی ، محمود عظیمی، علی اصغر زینانلو

به ترتیب اعضای هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان قزوین، زنجان و موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر کرج

این تحقیق از سال ۱۳۸۱ بمدت سه سال بمنظور ارزیابی و گروه‌بندی مقدماتی تعدادی از ژنوتیپ های جمع‌آوری شده بهمراه چند رقم تجاری زیتون که به بار نشسته و دارای سن و تاج یکسانی بودند در قطعه کلکسیون ایستگاه تحقیقات زیتون طارم اجرا گردید. تحقیق حاضر در قالب طرح بلوکهای کامل تصادفی با سه تکرار(سه درخت) و پانزده تیمار(ژنوتیپ) به اجراء در آمد. خصوصیات مورد مطالعه شامل صفات رویشی و زایشی و همچنین صفات کمی و کیفی میوه بود. برای بررسی صفات از دیسکریپتور ارائه شده توسط شورای بین المللی روغن زیتون (IOOC) و سازمان خوار و بار جهانی

(FAO) استفاده شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و MSTATC مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت. برای گروه بندی از روشهای آماری چندمتغیره (تجزیه کلاستر) استفاده و ژنوتیپ ها گروه بندی و تفکیک گردیدند. براساس نتایج حاصل از تجزیه تحلیل داده ها : ۱- هیچکدام از ژنوتیپ های با همدیگر یکسان نبوده و هریک رقمی مجزاء و مستقلی شناخته شدند ، اما در بین ژنوتیپ های مورد مطالعه برخی از ژنوتیپ ها به عنوان مثال "T4" با کنسروالیا شباهت زیادی با یکدیگر داشتند لذا احتمال داده شد کلونی از منشاء ژنتیکی یکسان باشند ۲- با بررسی نتایج حاصل از تجزیه کلاستر این موضوع اثبات شد که در داخل یک ژنوتیپ فرمهای مختلف (پلی مور فیسزم) یا عبارتی کلونهای با خصوصیات شبیه بهم وجود دارد. ۴- در بین ژنوتیپ ها و ارقام مورد مطالعه ژنوتیپ "T4" و ارقام کنسروالیا و کالاماتا بترتیب وزن میوه ۸/۸، ۶/۲ و ۶/۱ گرم به عنوان ژنوتیپ و ارقام مطلوب کنسروی و "T18" بترتیب با ۴/۴ درصد روغن در گوشت تر و با ۶۲/۹ درصد در ماده خشک ژنوتیپ مطلوب روغنی تشخیص داده شد. همچنین ژنوتیپ "T3" و رقم زرد و بلیدی بترتیب با ۶/۲، ۵۸/۴ و ۵۷/۸ درصد روغن در ماده خشک و با وزن میوه ۴/۴، ۵/۳ و ۴/۶ گرم به عنوان ژنوتیپ و ارقام مطلوب دو منظوره شناخته شد.